

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-58>

УДК 338.48

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE HOTEL-RESTAURANT BUSINESS

Середа Наталія Миколаївнакандидат економічних наук, доцент,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5639-0795>**Піюренко Ілона Олексіївна**доктор економічних наук, доцент, професор кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5945-7051>**Sereda Nataliia**

Kherson State Agrarian and Economic University

Piiurenko Ilona

Mykolaiv National Agrarian University

У статті розкрито процес розвитку інноваційної діяльності в готельному і ресторанному бізнесі. Охарактеризовано інноваційну діяльність та реалізацію інноваційного проєкту готельно-ресторанних підприємств, яка здійснюється за допомогою інноваційного потенціалу. Автори зазначають, що наразі невизначеність майбутнього для кожного в Україні, в тому числі, і для власників бізнесу, стає умовною нормою існування. В дослідженні з'ясовано, що в більшості випадків готелі обирають вигідно пристосоване місце розташування, зважаючи на те, що сьогодні більша частина готельєрів зосереджують свою увагу як для туристів, так і для представників бізнесу. Доведено, що інноваційна діяльність готельного та ресторанного бізнесу – це діяльність щодо здійснення й організації інноваційного процесу, який передбачає формування, освоєння та поширення інновацій. Автори обґрунтовують інноваційну діяльність в сфері туристичного та готельно-ресторанного бізнесу, як таку, що орієнтована на створення нового або заміну наявного продукту.

Ключові слова: готельно-ресторанний бізнес, інновації, інноваційна діяльність, інноваційні технології, конкурентоспроможність.

The article describes the process of development of innovative activities in the hotel and restaurant business. The innovative activity and implementation of the innovative project of hotel and restaurant enterprises, which is carried out with the help of innovative potential, is characterized. The authors note that currently the uncertainty of the future for everyone in Ukraine, including business owners, is becoming a conditional norm of existence. The research indicates that in most cases, hotels choose an advantageously adapted location, considering the fact that today the majority of hoteliers focus their attention on both tourists and business representatives. It has been proven that the innovative activity of the hotel and restaurant business is an activity related to the implementation and organization of the innovation process, which involves the formation, development and dissemination of innovations. The authors substantiate the innovative activity in the field of tourism and hotel and restaurant business, as one that is focused on the creation of a new or replacement of an existing product. The rapid development of the industry in Ukraine requires new approaches to the state of material support and the level of service, which are directly affected by innovation processes. The authors prove that currently the tourism and hotel-restaurant business are those industries that are constantly and dynamically developing in the modern conditions of globalization, while simultaneously solving a number of socio-economic problems. The regularities and relevance of this problem are determined, based on the fact that the methods of innovative activity are the main factors for the competitiveness of the tourism industry and the hotel and restaurant business with other interconnected sectors of the economy. The purpose of the article is to consider and analyze innovative activities in the hotel and restaurant business at the current stage. The methods of this study are the method of analysis and synthesis, the dialectical method of studying phenomena and processes in their relationship and development.

Key words: hotel and restaurant business, innovations, innovative activity, innovative technologies, competitiveness.

Постановка проблеми. Туризм здійснює значний вплив на економіку багатьох країн, інтегрує практично всі галузі, і наразі становить собою важливе соціальне і політичне явище. Швидкий розвиток галузі в Україні потребує нових підходів до стану матеріального забезпечення та рівня сервісу, на які безпосередньо впливають інноваційні процеси. Інновації в готельно-ресторанному бізнесі відіграють вагомий роль у конкурентній боротьбі на сучасному етапі. Зважаючи на актуальність, практичну значимість дана проблема була обрана предметом наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам інноваційної діяльності було присвячено багато досліджень провідних вчених, серед яких О. Арламов, М. Бургін, Л. Ващенко, Г. Герасимова, Л. Даниленко, Я. Кацемір, А. Ніколс, Л. Подимова, О. Попова, А. Хуторський та інші. Дане питання вивчали вітчизняні науковці, а саме: Г. Довгаль, Л. Гірняк, О. Глагола, О. Головка, В. Гросул, Г. Кіш, Т. Лисюк.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою наукового дослідження є розкриття та аналіз інноваційної діяльності в готельно-ресторанному бізнесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Продуктивний розвиток готельно-ресторанної індустрії об'єктивно потребує послідовних змін у використовуваних технологіях, методах побудови організаційних структур, управлінні процесами, які відбуваються в цих підприємствах. Сьогодні інновації в готельно-ресторанному секторі відіграють важливу роль у конкурентній боротьбі за власних клієнтів. Призначення готельно-ресторанного бізнесу проявляється в особливості послуг та продуктів, які надаються та здійснюються підприємцями, що є його суб'єктами. Варто зазначити, що готелі, які впроваджують інновації в свою роботу, мають значну перевагу. Сучасні готелі пропонують діловим людям, яким необхідно працювати, а не відпочивати, конференц-зали, відокремлені кімнати з великим столом в номері, для проведення зустрічей, обговорень та нарад. Як правило готельні послуги, які переважно поєднані з розселенням і тимчасовим проживанням, складаються з основних та додаткових послуг, що надаються клієнту відповідно до категорії готелю. В більшості випадків готелі обирають вигідно пристосоване місце розташування. Аналіз тенденцій розвитку готельно-ресторанного бізнесу надає змогу виявити, що підприємства, в яких інновації займають першочергове місце, створюють

нові ринки та продукти. Чинники, які обумовлюють характер і спрямованість нововведень на підприємстві залежить від великої кількості факторів:

- пріоритетні напрями інноваційного розвитку підприємства;
- орієнтація на потреби ринку;
- цілеспрямованість та планомірність використання новітніх технологій.

Найбільшого прогресу готельне та ресторанне господарство набуло шляхом впровадження ефективних систем управління з використанням інновацій. В останні роки сучасні інформаційні технології мають значний вплив на просування готельних продуктів. Період пандемії COVID-19 явився стимулом для нових ідей та методів роботи в готельному та ресторанному бізнесі. Новітні інформаційні технології є дієвими та провідними чинниками для конкурентоспроможності досліджуваних нами галузей і приводять до активізації дій з іншими секторами економіки, які з ними взаємодіють. Власники ресторанного бізнесу застосовують кейтерингові послуги, які стали загальноновизнаними і набувають масштабності в підготовці та проведенні святкових заходів, банкетів, сімейних свят з використанням традицій. Особливість цих інновацій полягає в тому, що вони поєднуються з такими послугами як прокат національного вбрання та аксесуарів, організація конкурсів та концертів, стилізований дизайн святкових кімнат та оформлення столів за вимогами клієнтів. Готельна індустрія на сучасному етапі застосовує багато нових інформаційних технологій серед яких:

- глобальні комп'ютерні системи резервування;
- інформаційні системи менеджменту;
- здійснення електронних платежів та забезпечення їх безпеки;
- інтегровані комунікаційні мережі, системи мультимедіа.

Лисюк Т. В. та ін., аналізуючи застосування нових інформаційних технологій в готельно-ресторанній індустрії, зазначають: «Переважна більшість сучасних готельних і ресторанних підприємств критично залежать від своїх обчислювальних, комунікаційних та інших систем. За таких умов, для максимізації переваг таких інновацій з одного боку, і для уникнення перешкод або навіть ослаблення через серйозні недоліки цих самих систем, з іншого боку, необхідно мати життєздатну, комплексну та сучасну інноваційну стратегію» [5].

Одним з інноваційних напрямків у ресторанный бізнесі, що має надзвичайно важливе практичне значення та соціальну ефективність, є розробка та використання продовольчих товарів нового покоління. На думку Корчак Г. В. та ін.: «Сучасні споживачі все частіше вибирають продукти, які не тільки задовольняють голод і дають необхідні поживні речовини, але мають додаткові переваги – покращують фізичне і розумове здоров'я. Тому актуальною і своєчасною потребою є розробка страв і виробів з корисними властивостями для профілактики тих чи інших захворювань» [3, с. 70]. Разом з тим, міжнародний досвід доводить, що підприємства індустрії гостинності можуть успішно працювати в інноваційному конкурентному середовищі, активно використовуючи сучасні технологічні розробки та будучи готовими адаптувати індустрію гостинності до мінливих умов за допомогою інноваційних послуг та процесів. Наразі країни з розвинутою сучасною інфраструктурою, застосовують інноваційні технології для ще більшої зацікавленості до окремих туристичних об'єктів, заохочення нових туристів, підвищення рівня їх комфорту. Разом з тим, для України інноваційні технології необхідні для поліпшення сервісу, зберігання традицій та пам'яток культури. Інноваційна діяльність в готельно-ресторанному бізнесі відповідає поставленим цілям в тих випадках, якщо вони забезпечують продуктивність роботи та конкурентоспроможність. Значна кількість готельних підприємств створили власні сайти, в результаті безпечність і зручність комп'ютерних систем резервування допомагає їх швидкому та широкому поширенню. У той же час, передові інновації вимагають значного фінансування, яке не всі готельєри можуть собі дозволити, але це єдиний спосіб закріпитися на ринку. Інноваційні технології та діяльність як процес або як продукт – це основна із статей прибутку підприємства, яка стабільно та в значній мірі впливає на примноження прибутку. Чим кращий потенціал нововведень, тим вищий передбачений реальний дохід.

Інноваційні системи інтегруються з більш розгалуженою бізнес стратегією і є засобом досягнення мети. Нинішні якісні інновації найбільше впливають на успішний розвиток ресторанного й готельного бізнесу. Значну роль відіграє використання інноваційних комп'ютерних технологій з метою введення новітніх послуг в даній галузі, та їх просу-

вання на сучасний ринок. Як приклад технічного винаходу, розглянемо смарт-технології обслуговування в номерах. Mobile Key – портативний пристрій, який дозволяє відмикати двері номерів через додаток у смартфонах. Ця інноваційна технологія дає змогу зменшити витрати на друк пластикових карток-ключів і позбавити клієнтів від турбот, пов'язаних із запасними картками-ключами. Г. Кіш у своєму дослідженні звертає увагу на переваги цифрових ключів на практиці: «По-перше, це економія витрат на виготовлення та заміну пластикових карток-ключів. Додаток на смартфоні може бути оновлений в режимі реального часу, тому не потрібно виготовляти додаткові фізичні копії ключів для нових гостей або в разі втрати або крадіжки. По-друге, використання цифрових ключів у смартфонах гостей зменшує ризик втрати або крадіжки ключів. Картки-ключі можуть бути легко загублені або потрапити у ненадійні руки. У такому випадку, готелю доводиться замінити ключі та забезпечувати безпеку для своїх гостей. З цифровими ключами цей ризик мінімізується, оскільки доступ до номеру може бути легко відкликаний або змінений через програмний інтерфейс» [5, с. 71].

Таким чином, останнім часом застосовують наступні технології інноваційної діяльності в готельно-ресторанному бізнесі: випуск нових видів ресторанного продукту, готельних послуг, прогресивні підходи в менеджменті, глобальні комп'ютерні системи резервування.

Висновки. Готельно-ресторанний бізнес – важливий компонент туристичної галузі, яка спрямована на задоволення туристичних вимог клієнтів. Само собою зрозуміло, що готельно-ресторанний бізнес, та його подальший розвиток потребує сучасного обладнання і використання новітніх технологій. Сфера готельного та ресторанного бізнесу завдяки раціонально обраній інноваційній стратегії та сформованій ефективній інноваційній політиці повинна постійно перебувати в стадії розвитку, щоб залишатися актуальною і заохочувати якнайбільше клієнтів і туристів.

Інноваційна діяльність готельно-ресторанного бізнесу є важливою і перспективною. Наразі необхідно більш ґрунтовно дослідити радикальні інновації як з теоретичної і практичної сторони, з яких поступово трансформуються еволюційні економічні та культурні інновації, так і з огляду на нинішні події й характерні особливості регіонів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гірняк Л., Глагола В. Сучасний стан, перспективи та тенденції розвитку ресторанного господарства в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 16. С. 71–77.
2. Кіш Г. В. Інноваційні технології в діяльності готельно-ресторанних підприємств. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 6(12). С. 65–77. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-6\(12\)-65-77](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-6(12)-65-77)
3. Коркач Г. В., Котузаки О. М., Нікітчина Т. І., Шунько Г. С. Технологічні інновації в ресторанному бізнесі для забезпечення конкурентоспроможності закладу. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13. Вип. 4. С. 69–74. DOI: <https://doi.org/10.15673/fe.v13i4.2194>
4. Кожухівська Р. Б. Використання міжнародного досвіду впровадження інновацій у сферу готельного бізнесу. Вісник Донецького національного університету. *Економіка і право*. 2015. Вип. 1. С. 160–164.
5. Лисиук Т. В., Терещук О. С., Пасічник М. П. Інноваційні технології у готельно-ресторанному господарстві. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-11>.
6. Лютак О. М., Баула О. В., Баула В. В. Інноваційні технології в міжнародній готельній індустрії. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Вип. 19. Т. 1. С. 10–18. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.19.10-18>.
7. Максименко О. Р., Красножон С. В. Інноваційні технології у туристичному та готельно-ресторанному бізнесі. *Збірник наукових праць ХКТЕІ*. 2020. № 16. С. 252–261.
8. Приймак Н. С., Ніколайчук О. А., Олініченко О. І. Розвиток підприємств готельно-ресторанного бізнесу Дніпропетровської області та напрямки ефективної організації готельного господарства регіону. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. № 4(72). С. 118–126. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/72.118>

REFERENCES:

1. Girnyak L., Glagola V. (2018) Suchasnyj stan, perspektyvy ta tendencyi rozvytku restorannogo gospodarstva v Ukrayini [The current state, prospects and trends of the development of the restaurant industry in Ukraine]. *Infrastruktura rynku – Market infrastruktur*, vol. 16, pp. 71–77.
2. Kish G. V. (2023) Innovatsiini tekhnolohii v diialnosti hotelno-restorannykh pidprijemstv [Innovative technologies in the operation of hotel and restaurant enterprises]. *Aktualni pytannia u suchasni nauksi – Current issues in modern science*, vol. 6(12). pp. 65–77. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-6\(12\)-65-77](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-6(12)-65-77)
3. Korkach H., Kotuzaki O., Nikitchina T., Shunko H. (2021) Tekhnolohichni innovatsii v restorannomu biznesi dlia zabezpechennia konkurentospromozhnosti zakladu [Technological innovations in the restaurant business for provision the competitiveness of restaurants]. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti – Food Industry Economics*, vol. 13 (4). pp. 69–74.
4. Kozhukhivska R. B. (2015) Vykorystannia mizhnarodnoho dosvidu vprovadzhenia innovatsii u sferu hotelnoho biznesu [Using international experience in introducing innovations in the sphere of hotel business]. *Visnyk Donetskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomika i pravo – Bulletin of the Donetsk National University. Economy and law*, vol. 1, pp. 160–164.
5. Lysiuk T., Tereshchuk O., Pasichnyk M. (2022) Innovatsiini tekhnolohii u hotelno-restorannomu hospodarstvi [Innovative technologies In the hotel and restaurant]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, issue 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-11>
6. Liutak O., Baula O., Baula V. (2023) Innovatsiini tekhnolohii v mizhnarodnii hotelnii industrii [Innovative technologies in the international hotel industry]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Actual problems of the development of the economy of the region*. Vol. 19, T. 1, pp. 10 – 18. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.19.10-18>
7. Maksymenko O., Krasnozhon S. (2020) Innovatsiini tekhnolohii u turystychnomu ta hotelno-restorannomu biznesi [Innovative technologies in tourism and hotel and restaurantbusiness]. *Zbirnyk naukovykh prats KhKTEI*, № 16, pp. 252–261. (In Ukrainian)
8. Pryimak N., Nikolaichuk O., Olinichenko O. (2020) Rozvytok pidprijemstv hotelno-restorannogo biznesu Dnipropetrovskoi oblasti ta napriamky efektyvnoi orhanizatsii hotelnoho hospodarstva rehionu [Development of enterprises of hotel and restaurant business in dnepropetrovsk oblast and directions of effective organization of hotel facilities in the region]. *Ekonomichniy visnyk Dniprovskoi politekhniki – Economic Bulletin of the Dnipro Polytechnic*, № 4(72), pp. 118–126. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/72.118>